

UZASADNIENIE

Wyrokiem wydanym na posiedzeniu w dniu 5 września 2013 roku w sprawie sygn. VII K 555/13, po uwzględnieniu wniosku prokuratora zawartego w trybie art. 335 § 1 k.p.k. w akcie oskarżenia, Sąd Rejonowy w Kutnie, VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą z K. uznał oskarżonych:

1. P. Z. (1), P. Z. (2) i D. H. za winnych dokonania zarzucanego im przestępstwa (I), polegającego na tym, że w dniu 2 maja 2013 roku w G. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu oraz z B. M. poprzez zadawanie uderzeń i kopnięć brali udział w pobiciu K. K., narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia, albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub art. 157 § 1 k.k., przy czym powyższego czynu dopuścili się z błahego powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, czym wyczerпали dyspozycję w art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. wymierzył im kary po 8 miesięcy pozbawienia wolności, których wykonanie wobec każdego z w/w oskarżonych na podstawie art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat oraz na podstawie art. 57a § 2 k.k. orzekł od każdego z w/w oskarżonych na rzecz pokrzywdzonego K. K. nawiązkę w kwocie po 100 zł w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia;

2. B. M. za winnego zarzucanych mu przestępstw (II, III) polegających na tym, że:

- w dniu 2 maja 2013 roku w G. woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z P. Z. (1), P. Z. (2) i D. H. poprzez zadawanie uderzeń i kopnięć brał udział w pobiciu K. K., narażając go na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia, albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub art. 157 § 1 k.k., przy czym powyższego czynu dopuścili się z błahego powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, czym wyczerpał dyspozycję w art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

- w tym samym czasie i miejscu znieważył funkcjonariuszy policji G. M. oraz M. M. podczas i w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych, używając pod ich adresem słów powszechnie uważanych za obelżywe i obraźliwe, przy czym działał publicznie i bez powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, czym wyczerpał dyspozycję art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i za to na podstawie art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. za zbiegające się przestępstwa orzekł wobec oskarżonego karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1, 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. warunkowo mu zawiesił na okres próby 3 lat;

- w oparciu o art. 57a § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych K. K., G. M. oraz M. M. nawiązki po 100 zł w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia.

Powyższy wyrok zaskarżył prokurator w części dotyczącej orzeczenia o karze w stosunku do oskarżonego B. M. na niekorzyść i zarzucił temu orzeczeniu obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 69 § 4 k.k. przez jego nie powołanie w podstawie prawnej warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności i wskazania w tej podstawie jedynie art. art. 69 § 1 i 2 k.k. podczas, gdy pełną materialno – prawną podstawę warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej wobec B. M. jako sprawcy występku o charakterze chuligańskim powinien być art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. oraz obrazę art. 70 § 2 k.k. przez jego powołanie w podstawie warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w sytuacji, gdy sprawca nie był młodociany w rozumieniu art. 115 § 10 k.k., zamiast prawidłowo art. 70 § 1 pkt 1 k.k.

W konkluzji apelacji prokurator wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przeciwko oskarżonemu B. M. przez przyjęcie za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności art. 69 § 1, 2 i 4 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k.

Na rozprawie apelacyjnej prokurator zmodyfikował wniosek apelacji postulując uchylenie wyroku w stosunku do B. M. oraz z urzędu poza granicami zaskarżenia w stosunku do wszystkich pozostałych oskarżonych, i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

kontrola odwoławcza zaskarżonego wyroku, zainicjowana apelacją wniesioną przez prokuratora tylko w stosunku do oskarżonego B. M. w zakresie obejmującym orzeczenia o karze, wykazała istnienie tego rodzaju rażących uchybień natury materialno – prawnej oraz procesowej mającej wpływ na treść rozstrzygnięć poza granicami podmiotowymi i przedmiotowymi jego zaskarżenia – zapadłych w stosunku do wszystkich oskarżonych, że zachodziła konieczność uchylenia tego wyroku w całości i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Tak więc z przyczyn, o których będzie szczegółowo mowa niżej, sąd odwoławczy niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów w oparciu o art. 440 k.p.k. uchylił całość rozstrzygnięć w stosunku do oskarżonego B. M. oraz sięgając do art. 435 k.p.k. z uwagi na te same względy uchylił wyrok również w stosunku do oskarżonych P. Z. (1), P. Z. (2) i D. H., którzy nie wnieśli środka odwoławczego.

Przechodząc do meritum trzeba stwierdzić, że sąd rejonowy przypisał wszystkim oskarżonym popełnienie w zarzucanej aktem oskarżenia postaci występku o charakterze chuligańskim z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. wobec pokrzywdzonego K. K. (czyny zarzucane: w punkcie I a/o oskarżonym P. Z. (1), P. Z. (2) i D. H. i w punkcie II a/o oskarżonemu B.) z obrazą prawa materialnego, powołanego w jego kwalifikacji prawnej przepisu art. 57a § 1 k.k. zważywszy, że przyjęty opis czynu zabronionego nie przystaje do tych ustawowych znamion zawartych w treści art. 115 § 21 k.k., które mogłyby warunkować przyjęcie jego chuligańskiego charakteru.

Zgodnie z art. 115 § 21 k.k. występkiem o charakterze chuligańskim jest występki polegający na między innymi umyślnym zamachu na zdrowie, jeżeli sprawca działa publicznie i bez powodu albo z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego.

W opisie przywołanego wyżej czynu zarzucanego oskarżonym i nie poddanego żadnej modyfikacji przez sąd rejonowy w postaci przypisanej, zakres znamion typizujących jego charakter chuligański został określony w sposób następujący cyt. (...) powyższego czynu dopuścili się z błahego powodu okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego (zarzut w punkcie I, II; rozstrzygnięcie w punktach 1 i 4 ustęp pierwszy).

Opis w cytowanej części nie uwzględnia przesłanki działania publicznie, które musi być spełnione łącznie z pozostałymi typizującymi chuligański charakter czynu oraz zawiera opis innej przesłanki nie odpowiadający jej ustawowemu brzmieniu i znaczeniu – cyt. z błahego powodu podczas, gdy ustawa posługuje się określeniem z oczywiście błahego powodu, a przywołane tu porównawczo określenia (użyte w opisie czynu i ustawowe) nie są tożsame.

Przeto opis tego czynu w analizowanym zakresie nie uwzględnia dla przyjętego w jego kwalifikacji prawnej art. 57a § 1 k.k. zupełnych znamion typizujących charakter chuligański przypisanego występku, a określonych w art. 115 § 21 k.k., co stanowi rażącą obrazę tych norm prawa materialnego, dyskwalifikującą rozstrzygnięcie o skazaniu oskarżonych za występki w zarzucanej im postaci z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

Po wtóre, koniecznym jest zauważenie, że poddany kontroli, a wadliwy z powyższego powodu wyrok zapadł po uwzględnieniu na posiedzeniu wniosku prokuratora umieszczonego w akcie oskarżenia o wydanie wyroku skazującego i orzeczenie uzgodnionych z oskarżonymi kar za zarzucane im występki bez przeprowadzenia rozprawy. Tymczasem opis czynu za zgodą prokuratora i oskarżonych wymagał niezbędnej modyfikacji przez sąd, czy to dostosowującej ten opis w pełnym zakresie do przyjętej w zarzucie kwalifikacji prawnej lub przez wyeliminowanie z kwalifikacji art. 57a § 1 k.k. i w ślad za tym właściwe doprecyzowanie opisu czynu, a przy braku takowego consensusu, niemożliwym

byłoby uwzględnienie przez Sąd I instancji wniosku prokuratora i sprawa zgodnie z art. 343 § 7 k.p.k. podlegałaby rozpoznaniu na zasadach ogólnych. Tak więc, wyrok w przedmiotowej sprawie został wydany również z obrazą prawa procesowego mającą wpływ na jego treść – art. 343 § 7 k.p.k., gdyż przy wadliwie sformułowanym zarzucie aktu oskarżenia (punkty I, II) i nie odebraniu stanowiska od stron co do niezbędnej modyfikacji podstawy faktycznej oraz prawnej skazania za inkryminowany wszystkim oskarżonym czyn zabroniony, wykluczonym było uwzględnienie wniosku prokuratora zamieszczonego w akcie oskarżenia, w oparciu o art. 343 § 6 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k.

Powiązane ze sobą uchybienia w przedstawionym wyżej obszarze, który wykraczał poza granice podmiotowe i przedmiotowe zaskarżenia wyroku oraz podniesione zarzuty odwoławcze – w apelacji prokuratora, musiały prowadzić do uchylenia wyroku w całości co do wszystkich oskarżonych na ich korzyść i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Zważywszy zaś to, że zarzuty apelacji prokuratora tyczyły tylko orzeczenia o karze w stosunku do oskarżonego B. M., a uchylenie w całości wyroku co do tego oskarżonego i wszystkich pozostałych oskarżonych, którzy nie zaskarżyli wyroku, nastąpiło na korzyść oskarżonych w odniesieniu do występku błędnie przypisanych w niezmienionej postaci z zarzutów I, II aktu oskarżenia, przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd I instancji powinien baczyć na zakaz reformationis in peius z art. 443 k.p.k. Innymi słowy brak w opisie czynu z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. zupełnych znamion warunkujących jego chuligański charakter powinien skutkować, w wypadku przypisania oskarżonym współsprawstwa występuku pobicia, wyeliminowaniem z podstawy prawnej skazania art. 57a § 1 k.k. i w ślad za tym doprecyzowaniem jego opisu, a to z kolei nie pozostanie bez wpływu na korzystne dla oskarżonych miarkowanie kary za ten występku, a w stosunku do oskarżonego B. M. również na wymiar kary łącznej pozbawienia wolności, oraz na inną podstawę fakultatywnego orzeczenia nawiązek na rzecz pokrzywdzonego K. K. w związku ze skazaniem za tak zakwalifikowany czyn.

Odnosząc się do stricte zarzutu stawianego w apelacji prokuratora dość tu stwierdzić, że jest on zasadny na gruncie zastosowanej podstawy prawnej rozstrzygnięcia w punkcie 6 wyroku o warunkowym zawieszeniu wykonania orzeczonej w stosunku do oskarżonego B. M. kary łącznej pozbawienia wolności, na skutek pominięcia w tej podstawie § 4 art. 69 k.k. zgodnie z którym wobec sprawcy występuku o charakterze chuligańskim jest możliwym warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w szczególnie uzasadnionych wypadkach, przy czym trzeba zastrzec, że będzie to dotyczyć również kary łącznej pozbawienia wolności, jeśli ze zbiegających się przestępstw jedno stanowiłoby występku o charakterze chuligańskim (występku zarzucany w punkcie III i przypisany w punkcie 4 ustęp 2 wyroku) oraz przez błędne powołanie art. 70 § 2 k.k. zamiast art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w sytuacji, gdy oskarżony nie był sprawcą młodocianym.

Nadto na marginesie godzi się wytknąć, czego nie dostrzegł prokurator, że sąd w rozstrzygnięciach zawartych punktach 3 i 7 wyroku określił termin dla zapłaty zasądzonych od oskarżonych na rzecz pokrzywdzonych nawiązek, gdy okres wykonania środków karnych, a takowym jest wymieniona w art. 39 punkt 6 k.k. nawiązka, bez żadnych wyłączeń limituje bieg terminu przedawnienia ich wykonania (art. 103 § 1 punkt 3 i § 2 k.k.) i zatarcia skazania przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary (art. 76 § 2 k.k.).

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd I instancji będzie miał na względzie poczynione wyżej uwagi i zapatrywania, które legły u podstawy orzeczenia o uchyleniu w całości poddanego kontroli odwoławczej wyroku oraz będzie baczył, aby uniknąć innych uchybień, które odnotowano na marginesie powyższego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego.